

Klānu

OŠUPES PAGASTA PĀRVALDES
INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

vestis

2013. gada aprīlis Nr. 2 (180)

Kultūras afiša

**LIELĀKIE PLĀNOTIE PASĀKUMI
DEGUMNIEKU TAUTAS NAMĀ**
(pagaidām zināmie,
var būt arī izmaiņas)

16. aprīlī plkst. 11.15 ar muzikālu izrādi „Pasaka par pelēko vilku un zelta cālēnu” viesosies muzikālais teātris „Varavīksne”
Ieeja: Ls 0,80

20. aprīlī plkst. 20.00 Skeču karuselis „Spēlēsim teātri?”
Aicina amatiereteātris „Cits modelis”
Ieeja par ziedojumiem

22. aprīlī plkst. 16.00 piemiņas pasākums Jaunā Rīgas Teātra aktierim Mārim Liniņam ar JRT aktieru piedalīšanos
„Man jāsteidz klūt,
Lai pastāvētu.”
/J. Simsons/
Ieeja bez maksas

27. aprīlī plkst. 20.00 JDK „Delveri” un pirmsskolas vecuma bērnu deju kolektīva „Virpulītis” koncerts
„Savu prieku izdejojot”
Ieeja par ziedojumiem
plkst. 22.30 balle, spēlēs Zintis Krakops
Ieeja: Ls 2,-

3. maijā plkst. 20.00 koncerts Deju svētkus gaidot „Pa dejas ceļu”
Piedalās Madonas novada deju kolektīvi

Sīkākai informācijai sekot uz afišām
Informāciju sagatavoja kultūras darba organizatore Ilze Melngaile

Artūra Suhanova foto

Ošupes pagastam savs ģerbonis

Īsi pirms Lieldienām, Zaļajā ceturtdienā, Melngalvju namā Rīgā, turpinot 2011. gada 25. oktobrī iedibināto tradīciju, piekto reizi notika „Pašvaldību ģerboņu svētki”.

Pašvaldību delegācijas nelielā prezentācijā vai priekšnesumā iepazīstināja klātesošos ar teritoriālo vienību un isi raksturoja savu ģerboni. Pasākuma laikā Valsts prezidents Andris Bērziņš pasniedza oficiālu apliecinājumu ģerboņa saskaņojumam četriem novadiem un diviem pagastiem – Ķeguma, Salaspils, Sējas un Viļānu novadiem, Ošupes pagastam (Madonas novadā) un Skrudalienas pagastam (Daugavpils novadā).

Ošupes pagasta ģerboņa motīvu veidojuši mākslinieki Ilze Lībiete un Juris Ivanovs. Dzeltēnā krāsā imitē klānu pļavas, zilā – ūdeņus, priekšplānā putns ķīkuts, kas iekļauts pasaulē apdraudētāko putnu sugu sarakstā, un Lubāna mitrējā ligzdo puse no Latvijas populācijas.

Valsts Heraldikas komisija ir apstiprinājusi Ošupes pagasta ģerboni, un tas ir reģistrēts Kultūras ministrijā. Ģerboni ar savu parakstu apliecinājis Valsts prezidents Andris Bērziņš, kultūras ministre Žaneta Jaunzeme – Grende, Heraldikas komisijas priekšsēdētājs Laimonis Šēnbergs. Heraldiskais apraksts vēsta: „Zilā laukā sudraba ķīkuts uz zelta pamatnes”.

- Doma par ģerboni radās jau pagasta padomes laikos, bet tolaik tas nebija tik aktuāli, lai pieņemtu lēmumu par ģerboņa veidošanu, – stāsta Ošupes pagasta pārvaldes vadītājs Aigars Šķēls. - Taču šobrīd tieši Heraldikas komisija ir tā, kas mudina, ka katram pagastam un novadam būtu nepieciešams veidot savu ģerboni. Pašlaik Madonas novadā tikai četrām pašvaldībām nav sava ģerboņa.

Pirms diviem gadiem sākām nopietni pievērsties ģerboņa izveides procesam, tad arī parādījās atklātībā pirmās skices. Veidojot ģerboni, stingri jāievēro heraldiskās tradīcijas un likumības. Uzsākot darbu pie ģerboņa skices izveides, vispirms konceptuāli jāvienojas par simboliem un zīmēm, ar ko pagasts vai novads grib sevi identificēt, tad kopā ar heraldikas komisiju šiem konkrētajiem simboliem jāatrod atbilstošus vizuālus tēlus vai heraldikas figūras, un tikai tad, kad esam kopīgi vienojušies par koncepciju, var ķerties klāt pie ģerboņa zīmēšanas.

Tā kā Ošupes pagasts ir jauns kā teritoriāla vienība, māksliniekiem bija pagrūti mums piemeklēt piemērotus simbolus. Tautsaimniecības motīvi netiek izmantoti ģerbonī, tāpat bija dažas skices par Kalpaka „Liepsalu” tēmu, bet tas šķita par daudz militāri.

turpinājums 2. lpp.

Ošupes pagasta delegācija kopā ar Valsts prezidentu Andri Bērziņu pēc svinīgās ģerboņa pasniegšanas.

turpinājums no 1. lpp.

Saskaroties ar Life projektiem, pamānījām putnu ķikutu, kas bija šo projektu ziņmolā. Heraldikas komisija šī putna iekļaušanu ģerbonī akceptēja. Piekritu, ka šis putns ir maz pazīstams, taču tā ir globāli apdraudēta suga un Lubāna ezera plāvās līgzdo puse no Latvijā retajiem ķikutiem. Ģerboņa tapšana bija diezgan sarežģīts un ilgs process, jo nācās saskarties ar vairākām niansēm, kas ir būtiskas heraldikā, taču rezultātā ir izdevies skaists, dinamisks ģerbonis.

Pasākumā Ošupes pagastu pārstāvēja un prezentēja pagasta pārvaldes vadītājs Aigars Šķēls, kultūras darba organizatore Ilze Melngāile, Degumnieku tautas nama sieviešu vokālais ansamblis „Harmonija” Inetas Strodes vadībā. Svinīgajā pasākumā piedalījās arī Madonas novada domes priekšsēdētājs Andrejs Ceļapītērs. No pagasta uzņēmēju vidus uz svinīgo pasākumu tika aicināts Ošupes pagasta z/s „Jaunkalēji” maiznieks Andrejs Broks un z/s „Zīles” saimnieks Dzintars Kozulis, jo Valsts prezidents Andris Bērziņš vizītes laikā 2012. gada

Z/s „Jaunkalēji” maiznieks Andrejs Broks ar kundzi kā pateicības apliecinājumu Valsts prezidentam Andrim Bērziņam pasniedz maizes klaipu.

6. martā ciemojās šajā saimniecībā. Kā pateicības apliecinājumu Andrejs Broks Valsts prezidentam Andrim Bērziņam pa-

sniedza svaigi ceptas maizes klaipu.

Ilze Purpļeviča

Foto no Valsts prezidenta kancelejas

Dzimtsarakstu nodaļa informē

Madonas novada Dzimtsarakstu nodaļas vadītājas vietiece Līga Calmāne informē, ka ar 2013. gadu iedzīvotāju dzimšanas, miršanas, laulības gadījumus var reģistrēt **iebkurā** Latvijas dzimtsarakstu nodaļā.

Cienījamie, pagasta iedzīvotāji!

Ja jūsu tuvinieku, kam ir saistība ar Ošupes pagastu, dzimšanas, laulību vai miršanas gadījums nav reģistrēts Madonas novada Dzimtsarakstu nodaļā, bet gan kādā citā Latvijas dzimtsarakstu nodaļā, taču jūs vēlaties, lai šis jūsu konkrētais gadījums tiktu publicēts izdevumā „Klānu Vēstis”, lūgums sniegt ziņas pagasta pārvaldē vai zvanot pa tālruni 22451599 (redaktorei).

Ilze Purpļeviča

Ošupes pagasta iecirkņa inspektors Dmitrijs Bogatirjovs atvaļinājumā līdz 2013. gada 3. maijam.

Nepieciešamības gadījumā zvanīt Lubānas pilsētas inspektoram Naurim Ciukoram m.t. 28313741 vai 110.

Ziņas no feldšerpunkta

Ģimenes ārsts R. Rudzāts Degumnieku feldšerpunktā apmeklētājus pieņems 2013. gada **24. aprīlī no plkst 13.00 līdz 15.00.** Svarīgi iepriekš pieteikties pa tālruni 22023737 vai zvanot uz Barkavu pa tālruni – 64894203, lai saskaņotu pacienta pieņemšanas laiku un dakters paņemtu slimnieka kartiņu līdz no prakses vietas. Pie ģimenes ārsta par vizīti jāmaksā Ls 1.00.

Madonas novada Degumnieku atklātais dambretes turnīrs 64-lauciņu dambretē pieaugušajiem

23. martā Degumnieku tautas namā notika čempionāts dambretē. Kopā piedalījās 28 dambretes spēles entuziasti – 20 vīrieši un 8 sievietes.

Rezultāti. Sievietēm:

1. v. Vija Ritiņa (Rēzekne)
2. v. Aina Ivanova (Madona)
3. v. Daina Igaune (Bērzgale)

Vīriešiem:

1. v. Maigonis Juhņevičs (Dzelzava)
2. v. Mārtiņš Asars (Viļāni)

3. v. Valdis Mass (Meirāni)

Godalgoto vietu ieguvēji saņēma diplomus un medaļas, ko sarūpēja Ošupes pagasta pārvalde. Paldies visiem dambretes spēles cienītājiem. Lielāka atsaucība tika gaidīta tieši no Ošupes pagasta iedzīvotājiem, diemžēl šogad čempionātā piedalījās tikai divi.

Marita Mozais,

čempionāta koordinatore

Dambretes spēles entuziastu kopbilde.

Atklāta vēstule ģerboņa idejas autoram/-iem

Ooo, manam Ošupes pagastam ir ģerbonis!!! Īsi pirms Lieldienām redzēju TV sižetu par ģerboņa pasniegšanu. Vēlos izteikt savu viedokli par šo jauno pagasta simbolu. Jāsaka, ka pirms tam nebiju ievērojis nekādu pagasta iedzīvotāju iesaistišanu ģerboņa izstrādē, ne aicinājumu izteikt priekšlikumus, ne tā apspriešanu. Ja arī iesaistišana bija, tad tā nebija diez ko pamanāma. Ja jau viens no ģerboņa izstrādāšanas mērķiem bija, lai apvienotu pagasta iedzīvotājus, lai būtu kopīgs simbols, ar kuru lepoties, tad vēl jo vairāk nesaprotu šādu rīcību. Biju jau ļoti izbrīnīts, kad 2012. gada vasaras beigās laikrakstā „Stars” lasīju (<http://www.estars.lv/raksti/3/17994>), ka it kā kaut kāda apspriešana jau bijusi – jāsaka, ka tajā piedalījās tikai daļa no iedzīvotājiem (bijušie pagasta padomes deputāti, pagasta uzņēmēji un iestāžu vadītāji). Par šādu ideju pārējie iedzīvotāji varēja uzzināt tikai pēc šī pasākuma „no mutēs mutē”, nevis no afišām.

Godīgi sakot, pagaidām bez papil-

dus paskaidrojumiem nesaprotu šī ģerboņa simbolu nozīmi. Pie Lubānas ezera esmu nodzīvojis lielāko daļu no sava mūža, bet tādu putnu vēl nebiju redzējis. Es savā paziņu lokā aptaujāju apmēram 30 cilvēkus un neviens nevarēja pateikt, kas tas ir par putnu. Mīļie ģerboņa izstrādātāji, uztaisiet eksperimentu: aptaujāriet tos pagasta iedzīvotājus, kuri nebija elitārajā ballē, un varu derēt, ka 99 no 100 iedzīvotājiem nezinās, kas tas ir par putnu. Manuprāt, mūsu ģerbonim bija jābūt ar mums tuvāku simbolu, atpazīstamam. Ķikuts ir skaists un aizsargājams putns, bet ne Ošupes pagasta simbols. Ja arī ķikutu populācija pie Lubānas ezera ir viena no lielākajām Latvijā, tas nenozīmē, ka mums Ošupes pagasts primāri saistās tieši ar šo putnu. Zilais fons laikam nozīmē ezera ūdeņus, bet uz kā putns stāv? Saule? Putns sadegs? Pērnā kūla? Siena kaudze?

Varbūt kādam tas liksies smieklīgi, bet es pārdeklarēju savu dzīvesvietu uz citu novadu, jo man nav saprotams šāds

ģerbonis. Man žēl tās naudas, kas gāja secen svarīgākām lietām. Ja ģerbonis būtu saprotams, skaists, ar mums tuvu simbolu, varētu izgatavot karogus un sava pagasta iedzīvotāji pat tos izkārtu pie mājas. Tagad es šādu karogu gan neizkārtu. Es zem tāda karoga necīnītos. Man arī būtu neērti, ja mani bērni Rīgā Dziesmu svētkos lielajā gājienā nestu karogu ar šādu ģerboni, un citi cilvēki šo putnu viegli sajauktu (vai pat apsauktu) ar pelikānu vai kādu aizvēsturisku, nezināmu putnu. Lielākā daļa noraustītu plecus. Vai mums to vajadzēja?

Beigās vēlos piebilst, ka, protams, ir svarīgākas lietas par ko uztraukties, bet mani aizskāra, ka netika ņemtas vērā iedzīvotāju vairākuma domas. Labāk līdzekļus novirzīt citiem mērķiem. Bet, ja darīt, tad ar apdomu.

Un šis nekādi nav saistīts ar politiku un gaidāmajām vasaras pašvaldību vēlēšanām, ja nu kāds padomāja.

Ar cieņu, **Argis Zviedris**

Argim Zviedrim

Man absolūti nav pieņemama diskusijas forma ar avīzes starpniecību, bet, ja, Argi, Tu nevari rast citu iespēju saņemt atbildes uz tevi interesējošiem jautājumiem, man nākas atbildēt Tev šādā veidā.

Ideja par simbolikas izveidošanu Ošupes pagastam radās vēl pirms teritoriālās reformas. 2007. gadā ar pagasta padomes aicinājumu skolu jaunieši veidoja zīmējumus iespējamās pagasta simbolikas izveidei. Valsts svētku svinībās bērnu zīmējumi tika izstādīti un pagasta iedzīvotāji veica balsojumu par katram simpātiskāko zīmējumu. Rezultātā, apvienojot trīs zīmējumu idejas, tapa simbols ar saulīti, Lubāna ūdeņiem un kviešu vārpu. Doma par simbola nostiprināšanu kā oficiālu pagasta ģerboni bija jau tad, taču pagasta padome atturējās no šāda lēmuma pieņemšanas, jo tuvojoties administratīvi teritoriālajai reformai nevienam nebija pārliecības vai pagastu ģerboņi turpmāk būs oficiāli izmantojami.

Pēc reformas Madonas novada pašvaldība skaidri pauda nostāju, ka atbalsta katras novada administratīvās vienības ģerboņu turpmāku lietošanu un aicināja pagastus, kam ģerboņi vēl nav izstrādāti, to uzsākt darīt. Ideju par to, ka katrai Latvijas Valsts mazākajai teritoriālajai vienībai – pagastam ir jābūt savam ģerbonim, atbalsta arī Latvijas valsts prezidenta kancelejas Valsts Heraldikas komisija. 2011. gada maijā Ošupes pagasta pārvalde pagasta ģerboņa izveidošanai pieaicināja

Heraldikas komisijas ieteikto mākslinieci Ilzi Lībieti. Pirmā doma, ko Ošupes pagasta pārvalde vēlējās ieraudzīt savā ģerbonī, bija no bērnu zīmējumiem tapušais simbols. Diemžēl, jau pēc pirmajām sarunas minūtēm ar mākslinieci sapratām, ka Heraldikai ir ļoti skarbi noteikumi un mūsu simbols tiem nav pakārtojams. Tālākajā sarunas gaitā māksliniece mūs iztaujāja par pagasta vēsturi, notikumiem, zīmīgākajām vietām pagastā. Protams, mūsu lielākais lepnums ir pagasta zemieki, graudaudzētāji un lopkopji. Bet vai čaklu zemnieku trūkst blakus pagastos, vai tur nemāc graudus audzēt un lopiņus barot? Protams, māk. Tā sarunas gaitā mēs nonācām līdz Lubāna ezeram, līdz palieņu pļavām, līdz *Life* projektam. Dabas daudzveidību un bagātību, kas šeit ir visapkārt mēs vēl īsti neapzināmies un nespējam novērtēt. Putniņš ķikuts, kā raksturīga vērtība Lubāna apkārtnei, tika izvēlēts jau sen, jo viņš bija arī *Life* projekta simbols. Diskusijā māksliniece mūs pārliecināja – ģerbonī ir jāattēlo ķikuts.

2011. gada nogalē, īsi pirms Ziemassvētkiem, pagasta pārvalde saņēma skices ar pirmajiem ģerboņa paraugiem. Paskūmā, kuru, Argi, esi nosaucis par „Elitāru balli”, katru gadu, pirms Ziemassvētku koncerta, pagasta pārvalde pulcina pēdējā sasaukuma pagasta padomes deputātus, pagasta iestāžu vadītājus, lai izrunātu, kas aizvadītajā gadā ir paveikts un kas nav paveikts. Ar interesi klātesošie uzklauzīja informāciju par ģerboņa skīču tapšanu un akceptēja pagasta pārvaldi tālākai rīcībai, lai nostiprinātu ģerboni Heraldikā.

Uzskatu, ka cilvēku atbalsts, kuriem pēdējās pagasta padomes vēlēšanās ir bijis izteikts lielākais pagasta iedzīvotāju atbalsts, ir pietiekams mandāts, lai pārvaldei būtu tiesības pieņemt lēmumu par ģerboņa virzīšanu apstiprināšanai.

Slepenībā, Argi, netika turēts nekas. Tu pats esi pamanījis, ka jautājums par Ošupes pagasta ģerboni tika skatīts arī Madonas novada domes sēdē, un tikai pēc domes apstiprinoša lēmuma saņemšanas virzīts uz Heraldikas komisiju. Es, kā Ošupes pagasta pārvaldes vadītājs, pieņemu, Argi, Tavus skeptiskos izteikumus personīgi savā adresē, bet vai tie ir adekvāti pret citiem, kuri šo ideju atbalsta, pret ļoti cienījamu mākslinieci, pret Latvijas Valsts prezidenta kancelejas Heraldikas komisiju, tas lai paliek, Argi, uz Tavas sirdsapziņas.

Avīzei nerakstu bieži, tāpēc, pieķēries pie rakstu darbiem, pagasta pārvaldes vārdā vēlos izteikt lielu pateicību visiem, kas palīdzēja Ošupes pagastu godam prezentēt Ģerboņa svētkos pie Latvijas Valsts prezidenta:

Dacei Koļesņikovai – par sirsnīgu prezentācijas tekstu;

Inārai Kokarei – par prezentācijas foto salikumu;

Ilzei Melngaili – par izteiksmīgu pagasta prezentāciju;

Ansamblim „Harmonija” – par skanīgu prezentācijas pavadījumu;

Aivaram Zaubem, Dāvim Zaubem un citiem, kuri atbalstīja ar unikāliem fotomateriāliem.

Ar cieņu, Ošupes pagasta pārvaldes vadītājs **Aigars Šķēls**

Degumnieku pamatskola aicina nākamos pirmklasniekus 2013./2014. m. g.

SKOLA PIEDĀVĀ:

- angļu valodas apguvi no 1. kl.;
- veselīga dzīvesveida izkopšanai – nodarbības sporta zālē un peldbaseinā;
- aktīvu darbošanos vides izglītībā, iesaistoties LVM projektā Mammadaba;
- pulciņu un ārpusklases nodarbību iespējas:
 - tautiskās dejas;
 - ansamblis;
 - vizuālās mākslas studija „Sauls pinums”;
 - prāta asināšanai – dambrete;
 - sporta pulciņa ietvaros ārstniecisko fizikultūru;
 - darbošanās mūzikas studijā u.c.
- mācību ekskursijas;
- izglītojošus un radošus ārpusstundu pasākumus;
- veselīgas un dāsnas pusdienas;
- gaišas un plašas skolas telpas;
- logopēda pakalpojumus;
- skolā darbojas e-klase.

Skola nodrošina ar dienasgrāmatām, rūpējas par skolēnu nokļūšanu uz skolu un uz mājām (transporta izmaksas tiek segtas).

Pieteikšanās skolā no 10.00 līdz 15.00 katru dienu.

JĀIESNIEDZ:

- vecāku iesniegums (jāraksta skolā);
- bērna dzimšanas apliecība vai tās kopija;
- ģimenes ārsta izziņa.

Skolas administrācija.
T.: 26439822, 64829617

Prieks par panākumiem

Starpnovadu vizuālās mākslas olimpiādē 1. vietu ieguva 6. klases skolniece Megija Rauza.

Madonas BJC lietišķās mākslas konkursa „Kur saulīte rotājās” 1. kārtas noslēgumā uz Rīgu tālākai izvērtēšanai tiek sūtīti leļļu meistarību darbi – autori Nils Iesaliņš un Gatis Balodis un bungu meistarības darbs – autors Arnis Krēšlīņš, skolotājs Māris Šķēls.

Uz pateicības pasākumu Madonas BJC devās čaklākie mākslinieki Megija Rauza, Hārdija Kristiāna Nagle, Elvis Rauza, Gatis Balodis, Nils Iesaliņš, Arnis Krēšlīņš, Jānis Šķēls.

Novada matemātikas olimpiādē 2. vietu savā vecuma grupā ieguva 5. klases skolēns Ralfs Bormanis, skolotāja Z. Juste.

Novada skatuves runas konkursā „Zvirbulis” savā vecuma grupā 2. vietu ieguva 1. klases skolniece Keita Kruglova.

Skolas pagalms kā resurss vides izglītības apguvē

Marta sākumā Madonas novada pašvaldībā tika izsludināts Izglītības programmu projektu konkurss – 2013. Tā mērķis – veicināt sabiedrības izpratni par iesaistīšanos pilsoniskās līdzdalības pasākumos, brīvprātīgajā darbā.

Degumnieku pamatskolas vides pulciņa skolotāja Mudīte Bodža ir guvusi atbalstu savam iesniegtajam projektam „Skolas pagalms kā resurss vides izglītības apguvē.”

Projekts tiks realizēts ar mērķi izveidot āra klasi kā Mācību centru, kas sagādā prieku kā skolēniem, tā skolotājiem, kurā notiek jaunu zināšanu sniegšana un tiek apgūtas vides izglītības efektīvas metodes, saņemta darbībā gūtā pieredze informācijas tālākai nodošanai, iesaistot skolēnus eksperimentēšanas un pašizglītības procesā.

Šis projekts dos iespēju pilnveidot izpratnes veidošanu par videi draudzīgo politiku, vides izglītības nepieciešamību un iespējamo saikni ar dabu. Skolas pagalmu

iespējams izveidot tā, lai tas stundu laikā būtu izmantojams pedagoģiskos nolūkos, integrējot ikvienu no mācību stundām dabā. Radoši izveidotā pagalmā un skolēnu darbošanās āra klasē veicina pozitīvas attieksmes veidošanos pret dabu un apkārtni, kas ir svarīgi, lai cilvēks apzinātos un izprastu mūsdienu vides problēmas, kā arī dos auglīgu augsni inovatīvām un kreatīvām dažāda veida aktivitātēm ārpus stundām, paplašinot iespējas sadarbībai ar vecākiem un vietējo sabiedrību.

Projekts tiks realizēts Ošupes pagasta Degumnieku pamatskolas teritorijas rietumu puses iekšpagalmā.

Kā projekta dalībniekus uzrunājam skolas vecāku padomi un skolēnu vecākus, pedagogus, skolēnus, Ošupes pagasta pārvaldi un ikvienu pagasta iedzīvotāju, kas labprāt brīvprātīgi atbalsta mūs ar savu palīdzību un zināšanām un piedalās skolas rīkotajās aktivitātēs.

Izjutot piederību savai skolai, dzimtajai vietai, lai mums kopīgi izdodas sakārtot apkārtni vidi skolas teritorijā!

Mudīte Bodža,

Vides pulciņa skolotāja

Iepazīstieties – ķikuts?

ĶIKUTS ir Latvijā samērā rets ligzdotājs ar specifiskām biotopa prasībām. Sastopams praktiski tikai regulāri applūstošos zālajos – palieņu pļavās un polderos. Ligzdojošo pāru skaits Latvijā tiek vērtēts līdz 300 pāriem. Vairums ligzdotāju izvietojas valsts austrumu daļā.

Ķikutam ir daudz slēptāks dzīvesveids par griezi, jo, atšķirībā no tās, ķikutu pat dzirdēt var reti, kura balss ir burkšķošs „er”.

Ķikuts ir drukns brūnraibs naktsputns ar garu knābi un spēcīgām kājām. Tas ir tārtiņveidīgo putnu pārstāvis – radniecīgs ķivītei, tārtiņiem, tilbītēm un kuitālām. Trīs līdzīgākās sugas ķikutam Latvijā ir mērkaziņa, vistilbe un sloka. No mērkaziņas ķikuts atšķiras ar brūnraibo vēderpusi (mērkaziņai vēders balts), baltajām astes malām, taisno, kluso lidojumu (mērkaziņa lidojot svaidās un izdod balsi) un atšķirīgo balsi – ķikuta rieta saucieni ir čirkstošas skaņas, kurām seko ūdens burbuļošanai līdzīgas skaņas, kas rodas putnam klabinot knābi. Mērkaziņa turpretim rieta gaisā pacoļoties un tad strauji krītot ar izplestu asti, kuras malējās spalvas vibrējot rada blējošas skaņas. Vistilbe ir tikai cīruļa lielumā – tā ir daudz mazāka par ķikutu, turpretim sloka ir lielāka – baloža lielumā, pie tam sloka dzīvo mežā, kur ķikutu parasti nevar sastapt.

Līdzīgi griezei, ķikuts ir gāiputns, kurš pārzīmo Āfrikā. Pie mums tas atgriežas ātrāk par griezi – jau sākot ar aprīļa vidu, tikko atkāpušies palu ūdeņi no ķikuta rieta vietām.

Aprīļa beigās ķikutu tēviņi pulcējas

rietos – saulrietā tie ieņem vietas klajās, ciņainās palieņu pļavās un zāļu purvos, kur dzied izslējušies un izriezuši krūtis un baltās astes spalvas, kā arī cīnās savā starpā. Riets visaktīvāk notiek tieši iestājoties tumsai. Ja dzīvotne saglabājas, rieta vietas paliek nemainīgas gadiem.

Riets ķikutam prasa ļoti daudz enerģijas – vienā rieta naktī tēviņš zaudē 5% no sava svara, kas turpmākās dienas gaitā līdz nākamās nakts rietaim ir atkal jāatgūst, tādēļ ir svarīgi, lai rieta būtu labas barošanās iespējas – mitra, irdena un sliekām bagāta augsne.

Tādus augsnes apstākļus visā ligzdošanas laikā Latvijā nodrošina tikai palieņu pļavas, tādēļ tā ir vienīgā ķikuta dzīvotne pie mums. Lai ķikutu rietai parādītos arī mātītes, tajā jārieto vairākiem tēviņiem – pļavām jābūt pietiekoši lielām, lai tajās spētu baroties vairāki ķikuti. Tādēļ mazās pļavās, kurās var dzīvot mērkaziņas, nekad neligzdos ķikuti.

Ķikuta izplatība Latvijā ir ļoti sadrumstalota un Kurzemē tas ir praktiski iznīcis. Lielākie rietai atrodas palieņu pļavās ap Lubāna ezeru, otra nozīmīgākā vieta ir Ziemeļvidzemē ap Burtnieka ezeru.

Informācija sagatavota pēc www.lob.lv (LOB – Latvijas Ornitoloģijas Biedrība)

Degumnieku pamatskolas delegācija saulainajā Spānijā

Education and Culture DG
Lifelong Learning Programme

Degumnieku pamatskolas delegācija (projekta vadītāja D. Rubene, projekta koordinatore I. Kiukucāne, 9. kl. skolēns E. Rauza, 7. kl. skolēns J. Šķēls), projekta „Lets Play My Ancestors Childhood Game” („Spēlēsim mūsu senču bērnības rotaļas”) ietvaros laika periodā no 5.03.13. līdz 10.03.13. viesojās Spānijā, Andalūzijas reģiona Maria pilsētā, kas atrodas Almērijas provincē. Almērijas province ir viena no 8 Andalūzijas provincēm, kas katra ir unikāla ar savu kultūru un tradīcijām.

Andalūzija fascinē ar iespaidīgajiem mauru pieminekļiem, skaistajām pakalnu pilsētām, mirdzoši zilo piekrasti un kalnainās zemes dabisko skaistumu. Kā jau dienvidnieki, ļaudis šeit ir atvērti, spontāni, draudzīgi, laipni un izpalīdzīgi. Andalūzija apvieno flamenko, bulļus, olīvas, ķiplokus, augļus, festivālus un dzīvesprieku visatvērtākajā un saulainākajā veidā. Andalūzijas ļaudis vēl patur to tautu tradīcijas, kas šeit spēlējušas vēsturisku lomu: fenīcieši, grieķi, kartāgieši, romieši, vandaļi, arābi, žīdi, čigāni un vēlāk ziemeļu feodāļi kā beidzamie (neskaitot šodienas tūristu pulkus). Vairāk kā astoņsimt gadu mauri, kuru cilti veidoja berberi un arābi, bija okupējuši Spāniju. Katra pilsēta, mazpilsēta un ciems ir kristietības un musulmaņu kultūru brīnišķīgs saplūdums. Saņākot kopā tik daudzām senām tautām, Andalūzijā notikusi vairāku kultūru sintēze, par ko liecina Modujar arhitektūra, Andalūzijas dārzi un māju iekšdārzi, flamenko mūzika un gastronomija. Andalūzieši braši aizstāv tradīcijas un iet pasaulē ar gaspačo, sangriju, vītināto šķiņķi, flamenko un savu Drošsirdīgo festivālu (Fiesta Brava) ar bulļiem.

Andalūzijas interesantākā pilsēta ir Granada – spāņu, arābu un čigānu pilsēta. Granada atrodas iepaklā starp Sierra Nevada kalniem, kas ir Spānijas augstākā virsotne Muljacen (pāri par 3500 m). Granada ir slavena ar tai piederošo Alhambras nocietināto pili, kas ir ievērojamākais arhitektūras piemineklis pasaulē. Alhambra, tas ir mēģinājums ar cilvēku rokām radīt paradīzi zemes virsū dažiem izredzētajiem. Noslēpumainas telpas, gaismas, ūdens un rotājumu kospēle, smaržīgu ziedu dārzi un krāšņi skati no pils augstumiem uz tāli apbur ikvienu, kurš nokļuvis Alhambras pasaku valstībā. Saules staru lūtināti (+23°), arī mēs baudījām šo paradīzi zemes virsū.

Spānijas ļaudis mūs apbūra ar sirsniģo uzņemšanu, pārdomātām un interesantām aktivitātēm. Ikdienas darbs projektā un domas par mājām mījās ar iespēju baudīt mazpilsētiņas dabu – kalni, saule, mazliet lietūs, apelsīni kokos, bet

Comenius projekta grupa Alhambras nocietinātās pils virsotnē.

Tehnoloģiju stundās gatavotās rotaļlietas „Motorpeles”.

Maciņi gatavoti no „skārda bundžu attaisāmajiem”.

pie mums Latvijā – dziļa un auksta ziema. Darbojoties dažādās aktivitātēs, ieguvām daudz jaunu un interesantu ideju ikdienas

darbam.

Vizītes laikā skolēni dzīvoja ģimenēs un kopā ar spāņu bērniem devās uz skolu, apmeklēja mācību stundas, spēlēja spāņu tradicionālās spēles, kopīgi pavadīja brīvo laiku, iepazīna spāņu kultūru, tradīcijas, izglītības sistēmu, ieguva jaunus draugus, aktualizēja prasmi runāt dažādās svešvalodās, bagātināja savu redzesloku un prasmi komunicēt.

Šobrīd gatavojamies vizītei uz Poliju, kas notiks 21.05.13. – 25.05.13. Aktīvi plānojam vizīti Latvijā, kad projekta dalībvalstu delegācijas uzņemsim Degumniekos.

D. Rubene,
skolas direktore un projekta vadītāja

Iedvesmu rod klausoties garīgo mūziku

Lieldienu laikā Degumnieku tautas namā varēja vērot **Artūra Suhanova** darbu izstādi. Jaunais mākslinieks gan vēl ir tikai mākslas ceļa sākumā, bet jau pārliecinoši demonstrē noslīpētu rokkrakstu. Darbu kopums liek noticēt šiem zīmējumiem un pārpasaulīgās esamības eksistencei autora uztveres telpā. Lai iepazītos ar Artūru, aicināju viņu uz sarunu.

Pastāstiet par sevi!

Esmu dzimis Ērgļos. Lielāko daļu savas bērnības esmu pavadījis tepat – Madonas novadā, Praulienas pagastā. Uzaugu daudz bērnu ģimenē, skolas gaitas uzsāku „Grostonas draudzes skolā”, kur mācījies sešus gadus, pēc tam turpināju mācības Praulienas pamatskolā, kuru absolvēju 2007. gadā. Pēc pamatskolas beigšanas skolojos Vecbebru Profesionālajā Vidusskolā, ieguvu profesiju informācijas tehnoloģijas jomā. Pēc profesijas esmu datorsistēmu tehniķis. Esmu ieguvis Europass mobilitātes sertifikātu.

Kas ir Europass?

Europass ir 5 standartizētu dokumentu kopums, kas sniedz iespēju skaidrā un viegli saprotamā formā uzrādīt un apliecināt gūtās zināšanas, prasmes, iemaņas un darba pieredzi darba devējiem un izglītības iestāžu pārstāvjiem gan Latvijā, gan citviet Eiropā. Europass mērķis ir atvieglot un veicināt Eiropas Savienības pilsoņu pārvietošanos Eiropā mācību un darba nolūkos. 2005. gadā šie dokumenti tika ieviesti visā Eiropas Savienībā un šobrīd ir pieejami 26 Eiropas valodās.

Un ģimene?

Ar Līgu esam kopā jau gandrīz sešus gadus. Šajā laikā pieteicās mūsu mīlestības auglis, dēls Silvestrs Rihards. Silvestram 12. martā palika pus gadiņš.

Kadā vecumā sākat apjaust, ka jūsu rokās zīmulis spēj radīt brīnumus.

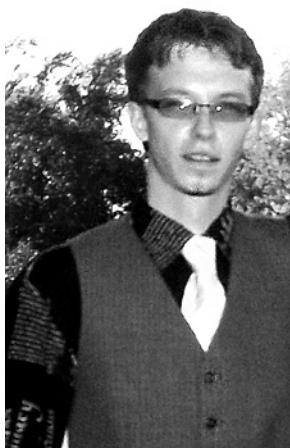
Jau pamatskolas vecumā, ņemot rokās zīmuli, izcēlos ar oriģinalitāti un pacietību. Liels paldies jāsaka tēlotājmākslas studijas „Madona” vadītājai, lieliskai skolotājai Līgai Kalniņai. Jau pamatskolas laikā viņa mani mudināja pilnveidoties un attīstīties. Žēl, ka savas dotības neesmu pilnveidojis, iespējams, pietrūka laika un naudas, bet tam vēl ir laiks.

No kurienes tāds talants?

Drīzāk es to sauktu par iemaņām, ko esmu apguvis pašmācības ceļā, piemēram, labprāt dziedu un nodarbojos ar dažādiem rokdarbiem. Ja ikdienas steigā pamānu kaut ko skaistu, tad drīz vien tas pārtop par zīmējumu vai kādu taustāmu lietu. Ar vienu no savām iemaņām – zīmēšanu, laikā no 25. marta līdz 1. aprīlim, piedalījos ar Ošupes pagasta iedzīvotājiem.

Kas pārsvarā tiek zīmēts? Kas ir jūsu darbarīki?

Manos darbos var redzēt – portretus, kluso dabu, ainavas un aktus. Darbarīks ir ogle, zīmuli un pat ogle, kas atroda-

ma jebkurā lauku mājas krāsnī. Darbi ir daudz un dažādi, tāpat, kā to izmēri. Grūti pateikt, cik ilgā laikā top viens darbs, jo ikdienā darāmas citas lietas, kas ir svarīgākas.

Vai ir kāds mākslinieks, no kura darbiem rodāt iedvesmu?

Konkrēta mākslinieka nav, kas mani iedvesmotu ar saviem darbiem un kam es gribētu līdzināties, bet zinu tikai vienu, ka modernā māksla mani neinteresē un tie pleķi, kas uztriepti ar vienu otas vilcienu man ir nesaprotami un nepieņemami. Kas iedvesmo? Iedvesmu smeļos lielākoties garīgajā mūzikā, kā piemēram, “Now We Are Free”.

Kas jūs saista mākslā? Kāpēc ne dizains vai arhitektūra?

Nav tā, ka tikai zīmēju. Mani interesē arī datorgrafika un arhitektūra. Runājot par arhitektūru, mums skolā bija lekcijas, kas saucās datorizētā projektēšana, kas sevī ietvēra tādas programmas, kā „Google SketchUp” un „AutoCad”. Šīs programmas ir paredzētas arhitektiem, dizaineriem. Ja man ir nepieciešams kaut ko uzprojektēt (uzmest skici), tad to es daru tieši šajās programmās, jo tās iekļauj sevī 3D modelēšanu.

Kas nepieciešams, lai sasniegtu rezultātu?

Tas ir atkarīgs, cik daudz ir brīva laika, pacietības un vēlmes nodarboties ar zīmēšanu.

Nosauciet 3 lietas, kas motivē zīmēt.

Tādu konkrētu lietu nav. Tas ir klikšķis, kas uznāk pats no sevis. Man nav mērķa un konkrēta stimula, zīmēju pats

priekš sevis, jo nevēlos talantu palaist pavējam, kā tādas pelavas. Kā solistam jātrenē balss katru dienu, tā arī māksliniekam jāuzvelk kāda līnija dienā, lai pirksti nepaliek tizli.

Ko darat, kad nezīmējat?

Kad nezīmēju, labrāt dodos dabā, kur var vislabāk „izvēdināt” galvu. Tāpat jāveic ikdienišķi darbi, kas saistīti ar lauku dzīvi. Arī mazulis prasa savu daļu manas uzmanības.

Kādas ir sajūtas, kad pēc darbu izstādes Degumniekos, saņēmt tik daudz atsauksmes un labus vārdus?

Es nebiju īpaši gatavojies izstādei, tādēļ arī darbi bija dažādi un tos nevieņoja ne konkrēts temats, ne žanrs. Biju patīkami pārsteigts par Ošupes pagasta iedzīvotāju atsauksmēm un labajiem vārdiem. Paldies visiem! Piemēram, Ilze Melne atsauksmju grāmatā ierakstījusi šādus vārdus: „Ne katram ir dots trīs krāsās attēlot ikdienišķas lietas tā, lai negribas acis atraut no darba!” Šī citāta autorei man ir jāsaka īpašs paldies, jo tieši Ilze mani mudināja uz šo pasākumu.

Ir doma, laikā no 15. līdz 30. aprīlim izstādi veidot Praulienas pamatskolā. Ceru, ka šī nebūs pēdējā pieturvieta maniem darbiem.

Vai interesenti var iegādāties jūsu darbus?

Kam patika un ieinteresēja mani darbi, var zvanīt pa mob.t.22462035 un tad jau varam vienoties par pasūtījumiem un iegādi.

Paldies un lai veicas!

Ar Artūru Suhanovu sarunājās
Ilze Purpleviča

Īsā garā dzīve

Šie Andas Burves vārdi izsaka būtisko par Māra Liniņa dzīvi. Māris bija Jaunā Rīgas teātra aktieris no 1997. līdz 2004. gadam.

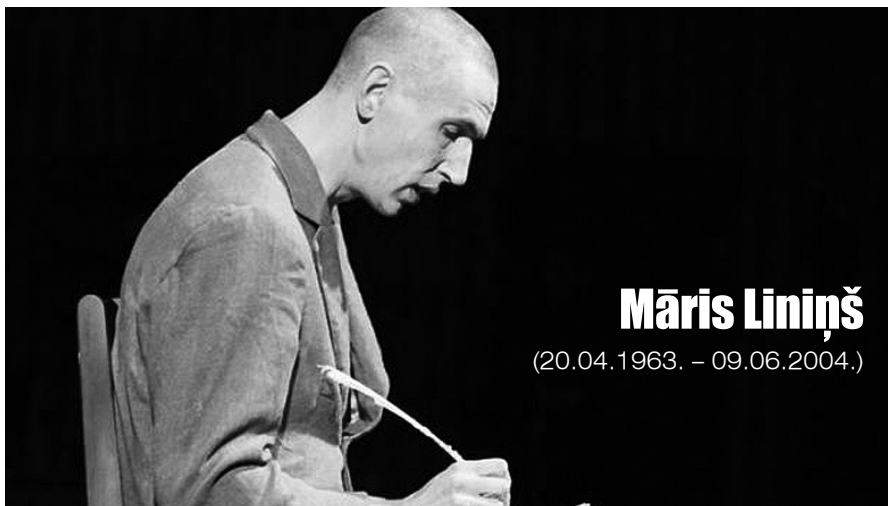
41 gads – tik vien viņam bija atvēlēts šajā saulē. Bet pēdas, ko atstājis mūsu novadnieks aktieris un režisors Māris Liniņš, paliks gan teātra vēsturē, gan visu sirdīs, kas Māri pazina. Viņš atzinies, ka laimīgs bijis tikai pāris reizes dzīvē, un tās reizes bijušas saistītas ar TEĀTRI, jo TEĀTRIS bija visa viņa dzīve.

Kā jau lauku puisis, savas dzīves pirmo posmu Māris saistījis ar tehniku.

Beidzis gan Priekuļu tehnikumu, gan Jelgavas lauksaimniecības akadēmiju, gan īsu brīdi arī pastrādājis savā specialitātē dzimtajā pusē – padomju saimniecībā „Aiviekste”.

Bet Jelgavas studentu teātrī saslimis ar teātra bacili, viņš nespēj palikt ne pie zemes, ne pie inženiera profesijas. Māris dodas uz Rīgu, lai īstenotu savu sapni – iestājas Kultūras akadēmijā Teātra režijas kursā. Trīsdesmit četros gados kļūst par Jaunā Rīgas teātra aktieri.

Kā tas nācās, ka dzīve trīsdesmit gados apmetā tādu kūleni? Māris situāciju skaidrojis tā: „Ir cilvēki, kuri ne vienu vien kūleni dzīvē apmetuši. Ja Tu trīsdesmit gados šūnu līmenī sajūti, kas īsti tev dzīvē vajadzīgs, tad jārikojas!

Māris Liniņš

(20.04.1963. – 09.06.2004.)

Tovasar kopā ar pazīstamiem folkloristiem svinēju Jāņus un viens no viņiem man pateica – katram cilvēkam ir iekšējais pulkstenis un tad vēl ir lielais pulkstenis. Tiem jāaskaņojas, lai cilvēks justos pilnvērtīgs, laimīgs. Tas par mazā un lielā pulksteņa saskaņošanu bija pēdējais grūdiens – aizbraucu uz Rīgu un iesniedzu dokumentus”. Teātra kritiķis Normunds Naumanis uzskata, ka Māra aktiera mūžs, kaut arī īss, ir bijis ļoti laimīgs, jo vismaz trīs reizes viņš skatītājiem dāvājis to unikālo sajūtu, ko mēdz saukt par teātra brīnumu. Pēdējās divās teātra sezonās Māris nospēlēja sava mūža lomu izrādē „Stāsts par Kasparu Hauzeru”. Par šo lomu viņš

tika izvirzīts Teātra balvai kā gada labākais aktieris. Par savu varoni aktieris reiz teicis: „Viņam viss ir brīnums. Gaišs, apjucis un laimīgs – tāds viņš ir. Tikai neapver, kāpēc citi viņu nesaprot. Un kāpēc viņš neizprot to, ko visi citi saprot”.

Vai tuvie cilvēki saprata Māri?

20. aprīlī Mārim paliks 50. Mēdz teikt, ka aktieri nemirst, bet aiziet strādāt Lielajā ansamblī.

22. aprīlī plkst. 16.00 uz Degumnieku tautas namu tiek aicināti visi, kas pazina Māri, cienīja viņa daiļradi, visi, kam tuvs teātris. Dalīsimies atmiņās kopā ar Māra kolēģiem – aktieriem no Jaunā Rīgas teātra.

Novadu 12. Grāmatu svētki

2013. gada 19. aprīlī Madonā

10.00 – 15.00 – **Grāmatu komercistāde** Madonas kultūras namā, Raiņa ielā 12 – piedalās izdevniecības „Zvaigzne ABC”, „Lauku Avīze”, „Jumava”, „Nordik”, „Tapals”, „Avots”, „Divpadsmit” u.c.

Pircēji piedalās jaunāko grāmatu izlozē „Veiksmīgais pircējs” svētku noslēgumā.

10.00 Grāmatu svētku atklāšana **PIEAUGUŠAJIEM**

10.30 „Latvijas Avīzes” publiskā diskusija „**Kad un kā Latvijas veiksmes stāstu pamanis Madonā?**”; uzaicināti valdības, partiju pārstāvji Madonas kultūras nama lielajā zālē

11.30 Sarunas par cilvēkiem, dzīvi un notikumiem ar rakstnieci **Māru Jakobovsku / Mairitu** (LA) Madonas pansionātā

13.00 R. Auškāps. „**Prieka brīdis īss**” R. Blaumaņa Madonas Tautas teātra izrādē kultūras nama lielajā zālē

13.00 „Speķītim nav ne vainas jeb atziņas veselīgai dzīvei” kopā ar **Inesi Ziņģīti** („Jumava”) Madonas kultūras nama mazajā zālē

BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM

9.50 Ceļojums Fantāzijas Zābaciņos kopā ar **Annu Strautnieci** („ALI S”) sākumskolas bērniem Madonas pilsētas 1.

idusskolā

10.00 Reno un Javas piedāvājumi kopā ar **Māru Jakobovsku** („Zvaigzne ABC”) Madonas pilsētas 2. vidusskolas sākumskolā

10.40 „Palaidnību karaļa Jāņa B. dienasgrāmata” – tikšanās ar autori **Rutu Skrebeli** („Zvaigzne ABC”) Madonas pilsētas 1. vidusskolā

11.50 Tikšanās ar fantāzijas žanra rakstnieci **Lauru Dreīži** („Zvaigzne ABC”) Madonas pilsētas 1. vidusskolā

13.00 Tikšanās ar grāmatas „Severīna” autori, tulkotāju **Annu Strautnieci** (Zvaigzne ABC) Madonas Valsts ģimnāzijā

13.00 Tikšanās ar jauniešu romānu autori **Lauru Dreīži** („Zvaigzne ABC”) Madonas Valsts ģimnāzijā

13.15 „Palaidnību karaļa Jāņa B. dienasgrāmata” – tikšanās ar autori **Rutu Skrebeli** („Zvaigzne ABC”) Madonas pilsētas 2. vidusskolā

11.00 – 14.00 „Esi drošs, zinošs un izveicīgs” **Zemessardzes 25. kājnieku bataljona demonstrējumi, veiklības stafetes** Madonas pilsētas 2. vidusskolā

VISIEM KOPĀ

14.10 Jaunāko grāmatu izloze „Veik-

smīgais pircējs” kultūras nama lielajā zālē

14.40 Iluzionistu Pecolli labākā skolnieka **Mantas burvju triku izrāde „Brīnumi notiek”** kultūras nama lielajā zālē

ATBALSTĪTĀJI:

Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš, Zemkopības ministrija, Jelgavas tipogrāfija, Latvijas Bērnu fonds, VAS „Latvijas Dzelzceļš”, SIA „LDz Cargo”, SIA „LDZ ritošā sastāva serviss”, Nacionālie bruņotie spēki, SIA „Balta Eko”, SIA „Drukātava”, SIA „Skapic”, SIA „VESTA-LK”, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, Reformu partija, dr.Pāvils Vasariņš (Toronto), Mārtiņš Lasmanis (Zviedrija), Inese Vaidere, Jānis Lancers, Eiropas Komisijas pārstāvniecība Latvijā, Valsts Kultūrkapitāla fonds, Madonas novada dome

SADARBĪBAS PARTNERIS: „Lattelecom”

INFORMATĪVE ATBALSTĪTĀJI:

„Latvijas Avīze”, reģionālais laikraksts „Stars”, www.madona.lv

Tiem, kas vēlas šo jauko pasākumu skatīt, lūdzus, pieteikties bibliotēkā vai pa telefonu 64829589, 64829664 līdz 15. aprīlim. Organizēsim kopīgu braucienu uz Madonu.

Lappusi sagatavoja bibliotēkas vadītāja **Ināra Kokare**

Kad sākušās gada Lielās dienas

Šogad Dievs un daba, manuprāt, pamodās jau februāra beigu saules pārpilnajās dienās. Martā ziema vēl parādīja sevi, taču Augšāmcelšanās jau ir neatgriezeniska tā vai šā. Bija pat fenomens – aiz Lubāna ezera Latgales pauguros un saules (dienvidu) pusē augušās kļavas savu sulu neliedza jau ...februārī.

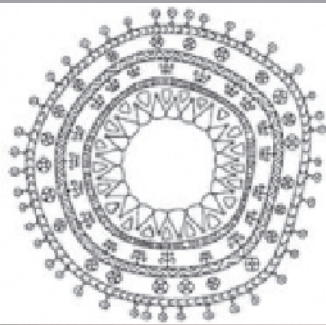
Ziemai jābūt. Tomēr tā nogurdina. Cilvēku. Dabai tā ir atpūta, arī zemei. Un tomēr es neticu tiem, kuri teic, ka visi gadalaiki ir vienādi. Varbūt... Tomēr mūs, ziemeļniekus, daba, plus pašu darbs, pabaro tieši pavasarī, vasarā, rudenī. Gan vēderu, gan dvēseli un garu. Jāteic gan, ka šī ziema bija īsta Dieva dāvana – mīlīga, šķiet, ka – 30 grādi nebija reģistrēts. Arī apledojums, kas aizpērn nežēlīgi izlauzīja bērzus un citus kokus, šoreiz nerādīja lielus zudumus. Daža galotne, dažs koks gan lūza, bet lielākoties bērzi izslējušies atkal taisni un cienā ļaudis ar savu sulu, spirdzinot un veseļojot mūs pēc ziemas paguruma.

Jēzus Kristus augšāmcēlies! Kad paraugos uz Krievbirzes, Lielmežnieku un Strudzeņu sādžu (tagad tīrumu – pļavu) lielajām platībām, domāju, kādreiz, nav pagājis vēl pat 100 gadu, te visapkārt bija desmitiem māju. Eiropas mērogā, jā, tās bija sīksaimniecības. Bet te bija cilvēki, zemnieki. Te bija viens cilvēku bagāts Latvijas stūrītis. Un šis stūrītis ar savu zemes darbu arī visu Latviju darīja pazīstamu gan Eiropā, gan visā pasaulē. Varbūt tas bija grēks, tāpēc tagad Latvijas zemnieku atbalsts no Briseles bija, ir un vēl gana ilgi būs VISMAZĀKAIS. Bet tas ir cits temats.

Lieldienu laikā, pārdomājot savus ziemas (tiešā nozīmē) grēkus, smelsim gaismu iz dabas, lai vismaz gara acīm uzburtu savas bērnības ainas, klātesot mūsu senčiem. Viņi ar sviedriem un asinīm, bez tehnikas izlauza ceļu uz šodienas augsti mehanizēto zemniecību. Mūsu zemi iekārojuši rietumnieki un citi svešie. Ja latvietis zaudēs (pārdos) savu zemi (arī mežus) viņš zaudēs savu Latviju. Arī bez tanku iebraukšanas.

Lai prāta gaisma un Dievapalīgs gan svētkos, gan maizes darbus tīrumā sākot, mūs no tā pasargā. Un tad vēlējums – Latvijai saules mūžu! – būs ne tikai vārdi.

Jūlijs Augusts Trops

XXV Vispārējie
latviešu Dziesmu
un XV Deju svētki

Apsveicam!

Madonas novada vokālo ansambļu skatē, kas notika 2. martā, 15 vokālo ansambļu konkurencē Degumnieku tautas nama sieviešu vokālais ansamblis „Harmonija” (vad. I. Strode) ieguva 1. pakāpi, koncertmeistars Oļegs Kurakins.

Savukārt 17. martā Madonas kultūras namā notika Madonas deju aprīnča deju kolektīvu skate, kurā veiksmīgi piedalījās Degumnieku tautas nama vidējās paaudzes deju kolektīvs (vad. A.Tropa), pēc žūrijas vērtējuma iegūstot 1. pakāpi, kā arī ceļazīmi uz XXV Vispārējiem latviešu Dziesmu un XV Deju svētkiem, kas notiks šovasar no 30. jūnija līdz 7. jūlijam. Jāpiebilst, ka šo skati klātienē vēroja arī Latvijas kultūras ministre Zaneta Jaunzeme-Grende.

Izglītība Degumniekos no 1949. līdz 1980. gadam

Piedāvājam ilggadējās skolotājas Janīnas Tropas (Soldones) (1917. g. 29. janv. – 2006. g. 30. janv.) atmiņu stāstījumu par izglītību Degumniekos laikā no 1949. līdz 1980. gadam. Par skolotāju Janīna nostrādāja no 1936. līdz 1982. gadam. Degumnieki bija skolotājas otrā un pēdējā darba vieta.

Pēc 1949. gada izsūtīšanas, kad arī skolas saimnieks Andrejs Trops līdz ar meitu Annu tika izsūtīti, es vairs negribēju palikt „Čērzeniekos” (tolaik Čērzenieku pamatskola – Barkavas pagastā, aiz Meirānu kanāla).

Vēl no marta līdz mācību gada beigām tur nostrādāju, tad rudenī pārcēlos uz Madonas rajona Gotlība skolu Degumniekos. Šo nosaukumu skola zaudēja pēc krievu iebrukuma Latvijā 1940. gadā. Bijusi L. Paegles 1. pakāpes pamatskola, lai gan ar Paegli te nav nekāda sakara. 1945. gadā nosaukta par Meirānu 1. pakāpes pamatskolu, šo nosaukumu paturēja diezgan ilgi. Saucās Meirānu 1. pamatskola, lai nesajauktu ar īsto Meirānu skolu aiz Aiviekstes upes. Tā Meirānu pagastā bija divas skolas. Tagadējais nosaukums nāca vēlāk, kad dalījās rajonos un Degumnieki kādu laiku bija iekļauti gan Viļānu, gan Varkļānu, visbeidzot – Madonas rajonā.

1949./50. m.g. skolā bija četras klases. Ēka karā bija cietusi. Daļa pirmā stāva sašauta, logi izdauzīti, tāpēc klases atradās otrajā stāvā. Bijām četri skolotāji – pārzine Emīlija Lāce, skolotāja Elvira Lāce, skolotājs Vaskis un es, Janīna Soldone (vēlāk Tropa).

Neilgi pēc kolhozu nodibināšanas par priekšsēdētāju atsūtīja krievu Smirnovu. Līdzī arī viņa otro sievu Zinaidu Smirnovu, kura kļuva par skolas direktori. Degumniekos sākās Smirnovu laiks – gan skolā, gan kolhozā. Tas ilga piecus gadus. Turīgie zemnieki Degumniekos brīvvalsts laikā, tagad galīgi izputēja. Smirnovs neko nesaprata no zemniecības. Lopi krita badā, raža sapuva uz lauka. Par izstrādes dienu maksāja 28 kapeikas. Taču skola auga, jo direktore dabūja kolhoza priekšnieka atbalstu. Atvēra 6. un 7. klasi. Tā radās Meirānu septiņgadīgā skola. Atvēra vingrošanas zāli, izveidoja pionieru istabu, ēdamzāli un virtuvi. Visu to, kas reiz bija Latvijas brīvvalsts laikā. Protams, tika likvidēta pulkveža Oskara Kalpaka muzeja telpa, sagrauts zvanu tornītis, jot tā, lūk, esot reliģiska un kaitīga izbūve. Iesūtītie krievpadomju komisāri nesaprata, ka zvans var būt arī skolā, lai iezvanītu stundas uz mācībām.

Smirnova bija stingra un nelokāma komuniste. Necieta nevienu, kurš viņai nepiekrīta. Tāpēc skolotāji mainījās bieži. Pirmais upuris bija Emīlija Lāce. Dīvains šīs skolotājas liktenis. 1919. gadā viņa kalpoja stučkiešiem – komunistiem, pirms kara bija aizsardze. To Smirnova uzoda,

Gotlība – Meirānu – Degumnieku skolas izlaidums pagājušā gadsimta vidū. Skolotāja J. Tropa 1. rindā otrā no kreisās. Vidū direktore Z. Smirnova.

Degumnieku sabiedrība pagājušā gadsimta vidū.

vecos (komunistu) nopelnus neņēma vērā un atlaida no darba. Lāces draugs, komunist Jansons aizbēga līdzī sarkanajiem, abu meitu Veltu atstājot mātei. Arī skolotājam Vaskim bija jāaiziet. Paliku es ar Elvīru Lāci. Taču nāca jauni kadri – Eleonora Paegle, Tekla Ziemele, Skudra, Ausma Freimane.

Kad valdības vīri redzēja, ka Smirnovs kolhozu, var teikt, izputinājis, viņu pārcēla uz Murmastieni par ciema padomes priekšsēdētāju. Smirnova tika par Barkavas skolas direktori. Savukārt no Barkavas skolas atnāca Bruzguļi. Antons kļuva par direktoru, sieva Antoņina par skolotāju. Bruzguls skolu pacēla gan saimnieciski, gan morāli – garīgi. Bija ļoti muzikāls, pats organizēja un spēlēja teātri. Atmiņā mūsu iestudētās Aspazijas „Zaudētās tiesības”, Blaumaņa „Indrāni”, Raiņa „Pūt, vējiņi!” Būtiski atzīmēt, ka šajā laikā strādāja arī matemātiķis, latviešu leģionārs Ernests Kviesis.

Mainījās skolotāji. Nāca jaunie kadri. Elza Tropiņa (Šķēle), mana skolniece, Emīlija Tropiņa (Dzilna), Antons Dzanuškāns, Jānis un Biruta Kozuļi. Pēc kādiem

desmit darba gadiem Bruzguļi aizgāja uz Saikavas otro pamatskolu. Nāca Spergu laiks. Direktors Pēteris Sperga un skolotāja Leonīda Sperga. Vēlāk atnāca skolotāji Bērziņi. Viņu meitas Māra un Dzintra arī kļuva par skolotājām un strādā vēl šodien – viena Degumniekos, otra Lubānā. Uz Lubānas vidusskolu strādāt pārcēlās pedagogi Spergas. Vēl atceros skolotājus – matemātiķi Pauliņu, mūziķi Kanču, fizikultūras skolotāju Zentu Ziemeli, Janīnu Zepu, latviešu valodas skolotāju Jadvigu Trūli (Pērli), arī viņas vīru Jāni Pērli.

70-to gadu sākumā (pagājušajā gadsimtā) no Atašienas vidusskolas atnāca skolotāji Ināra (direktore) un Haralds Logiņi. Logiņas laikā 80 – to gadu otrajā pusē tapa Degumnieku skolas jaunā ēka, kuras dēļ direktore veltīja ļoti daudz pūļu un radošas izdomas.

1982. gadā aizgāju pensijā. Skolā vēl palika daļa manu kolēģu. Dabiski, nākuši klāt un nāks arī jaunie skolotāji. Lai viņiem nepietrūkst garaspēka Latvijai cienīgas jaunās paaudzes audzināšanai!

Pierakstīja Jūlijs Augusts Trops

Lieldienas kopā ar visticīgu Raibīti

30. martā visticīga Raibīte (I. Melngai-
le) aicināja lielus un mazus bērnus kopā
ar viņu Degumnieku TN svinēt Lieldienas.
Bērni, ņemot māmiņas un vecmāmiņas,
bija ieradusies diezgan kuplā skaitā. Liels
bija viņu pārsteigums, ka vistas groziņā
bija tikai parastas, baltas olas... Par to
pārsteigta bija arī pati Raibīte. Viņa izmē-
ģinājās gan šā, gan tā, bet olas kā bija
tā palika baltas. Tomēr visticīga izrādījās
attapīga un sauca palīgā bērnus- visi
kopā viņi darināja skaistas un krāsai-
nas olas. Māmiņu un vecmāmiņu žūrija
raibās olas atzina par labām un sveica
ar skaļiem aplausiem. Lai ātrāk atnāktu
pavasaris, tika "izplaucēti", "uzziedināti"
un "izrotāti" koku zari. Tam sekoju olu
ripināšana- gan ierasta, gan neierasta.
Visbeidzot vista Raibīte aicināja savus
mazos palīgus pagatavot gardus un

veselīgus augļu salātus. Darbā iesaisti-
jās gan lieli, gan mazi un drīz vien lielā
salātu bļoda bija pilna. Visiem garšoja
pašu gatavotais mielasts. Pasākuma no-
slēgumā bērni piedalījās jautrās rotaļās.
Lai vista Raibīte iepriecina bērnus arī citu
gadu!

Texts un foto **Valentīna Kruška**

Piedalīsimies

„Tēvu zemes kalendāra veidošanā”!

Latgalieši visā pasaulē, arī Ošupes
pagastā aicināti piedalīties „Tēvu zemes
kalendāra” veidošanā. 2013. gadā iznā-
ca 74. numurs. Krievpadomju okupācijas
gados šī kultūrvēsturiskā un literārā ga-
dagrāmata iznāca brīvajā pasaulē – rie-
tumos.

Kalendāram, kuru izlaiž Latgales
Kultūras centra izdevniecība Rēzeknē,
Baznīcas ielā 28, interesenti aicināti sūtīt
materiālus – atmiņas, dzeju un cita žanra
rakstus par tautas dzīvo vēsturi – bērni-
bas atmiņas, savas dzimtas likteņstāstus,
atceres par interesantiem cilvēkiem, kai-
miņu stāstus, visu, visu, kas paliks nā-
kotnē kā mūžīgs piemineklis par Latvijas
trešās zvaigznes – Latgales likteņgaitām.
Der arī senas fotogrāfijas, kuras izdev-

niecība pēc publicēšanas atdod īpaš-
niekiem. Nav obligāts datorraksts, taču
rokrakstam jābūt salasāmam. Jāpievieno
savs tālrunis, adrese, apjoms neierobe-
žots. Līdz šā gada (2013. g.) beigām ie-
sniedzami materiāli 2014. vai 2015. gada
laidienam.

Mājas lapa:
www.lkcizdevnieciba@apollo.lv
Adrese: A.god. direktoram Jānim
Elkšņa kungam
Latgales Kultūras centra izdevniecībā
16.a.k., Rēzeknē, Baznīcas ielā – 28
LV – 4601
Tālrunis uzziņām – 64622298.
Rakstīsim, nebūsim vienaldzīgi! Mirst
pagātne, mirst tauta!

Jūlijs Augusts Trops

Pašā pavasara sākumā, kad daba
vēl cīnās par savu vietu uz zemes,
Degumniekos, dzimšanas dienu svin
ALBĪNA BILINSKA. Dzīves kamolā
tinušās gan saulainās dienas, gan
pelēkās. Prieks par dēliem un mazbēr-
niem. Rokas nav gurušas veicot mājas
soli, gan kopjot puķes un dārzu. Vēlot
tikpat raženus gadus, veselību un dzī-
vesprieku Albīnai sūtām sveicienus ar
šādām rindām:

„Aizden marts puteņus saltus,
Zemei atmodas vārdus teic,
Plaukstā atnesdams pūpolus baltus
Tevi dzimšanas dienā viņš sveic.
Tāpēc vajā ver sevi priekam,
Bērzu skropstās kaut ledus vēl mirdz,
Jo tas laiks, kurā dzimusi esi,
Ir kā cīruļa dziesma pār zemi
Un kā pumpurs saulei pie sirds.”

Janīna, Velta

Vēlos pirkt lauku māju/ viensētu
Lubāna ezera apkārtnē.
Kontakti: mob.t. 26319451 (Līksma)

Braucieni uz tīrgu

Veicam regulārus braucienus
uz tīrgu – Viļņa (Lietuva), Belostoka
(Polija) – ar autobusu (15 vietas). Sī-
kāka informācija par izmaksām un
brauciena laikiem pa telefonu +371
29547447.

LĪDZJŪTĪBAS

*Ikvienam rītam
Pienāk novakars.
Ikvienam mūžam –
Saules riets.*

MIRIS:

Aldonis Brutāns
(29.01.1932. – 02.03.2013.)

*Baltezera viļņi vēl ilgi šūpos
Tavus smieklus,
Prāts nespēs saprast – kāpēc tā...*

Skumstam un sērojam kopā ar
ZINTA OZOLNIEKA
vecākiem un brājiem, viņa pārāgrās
nāves sakarā.

Laila un Aivars

Izdod Ošupes pagasta pārvalde
Degumnieki. Tel. 64829604

Reģ. apl. Nr. 1640

Atbildīgā par izdevumu **Ilze Purpļeviča**
Tel. 22451599

E-pasta adrese: ilzepurpļevica@inbox.lv
Iespiests SIA „Erante” tipogrāfijā
Tel. 64860983, 65230116
Tirāža 500 eks.